

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

De jaarlijkse griep- en
pneumokokkenvaccinatie
& de belangrijke rol van
de doktersassistent

NVDA Kennisfestival

7 maart 2026

Wie zijn wij

- > Sabrina Oostra-van Dijk
Programmamanager bij RIVM PPG

Per 1 sep 2025 domein
Preventieprogramma's en opschaling voor
Publieke Gezondheid (PPG)

- > Shamir Jacobino
Productmanager bij RIVM PPG

RIVM

- > Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 - > Zet zich in voor een gezonde bevolking en een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving
 - > Geven advies aan overheid, professionals en burgers
 - > VWS is onze opdrachtgever
 - > Voeren landelijke regie op uitvoering van vaccinatieprogramma's
- Rijksvaccinatieprogramma
Griep- en pneumokokkenvaccinatie
COVID-19 vaccinatie
- NIEUW: Gordelroosvaccinatie**

Griepvaccinatie – in het kort

Voor wie

- +/- 6 miljoen mensen
- 60 jaar en ouder
- Medische indicatie

Door wie

- Huisartsen
- Instellingsartsen
- Doktersassistenten

Doel

- Verminderen van de kans op **ernstig beloop** van griep bij risicogroepen

Wanneer

- Jaarlijks
- Primair oktober en november

(Medische) indicatie griepvaccinatie

- > 60+
- > Longziekten
- > Hartproblemen
- > Diabetes
- > Nierziekte
- > Verminderde weerstand
- > Zwangeren

Zwangeren (maternale griepvaccinatie)

Voor wie

- Vrouwen 22 weken of langer zwanger

Door wie

- Verloskundige geeft voorlichting en JGZ-organisaties zetten de vaccinatie

Doel

- Ernstig beloop van griep bij het pasgeboren kind en zwangeren voorkomen

Wanneer

- 15 oktober – 1 maart

Pneumokokkenvaccinatie – in het kort

Voor wie

- 800.000 – 1.000.000 mensen per jaar
- 60 jarigen + inhaalgroepen
- Eenmalig*

Door wie

- Huisartsen
- Instellingsartsen
- Doktersassistenten

Doel

Verminderen van de kans op ziekte en overlijden door pneumokokken

Wanneer

- Jaarlijks
- Primair oktober en november

Doelgroepen pneumokokkenvaccinatie

60-jarigen

Herhaalvaccinatie*

Inhaalcampagne**

2025	Leeftijd	60
	geboortejaar	1965
2026	Leeftijd	60
	geboortejaar	1966
2027	Leeftijd	60
	geboortejaar	1967
2028	Leeftijd	60
	geboortejaar	1968
2029	Leeftijd	60
	geboortejaar	1969
2030	Leeftijd	60
	geboortejaar	1970

78	79	80	81	82	83	84
'47	'46	'45	'44	'43	'42	'41
74	75	76	77	78		
'52	'51	'50	'49	'48		
71	72	73	74			
'56	'55	'54	'53			
68	69	70	71			
'60	'59	'58	'57			
65	66	67	68			
'64	'63	'62	'61			

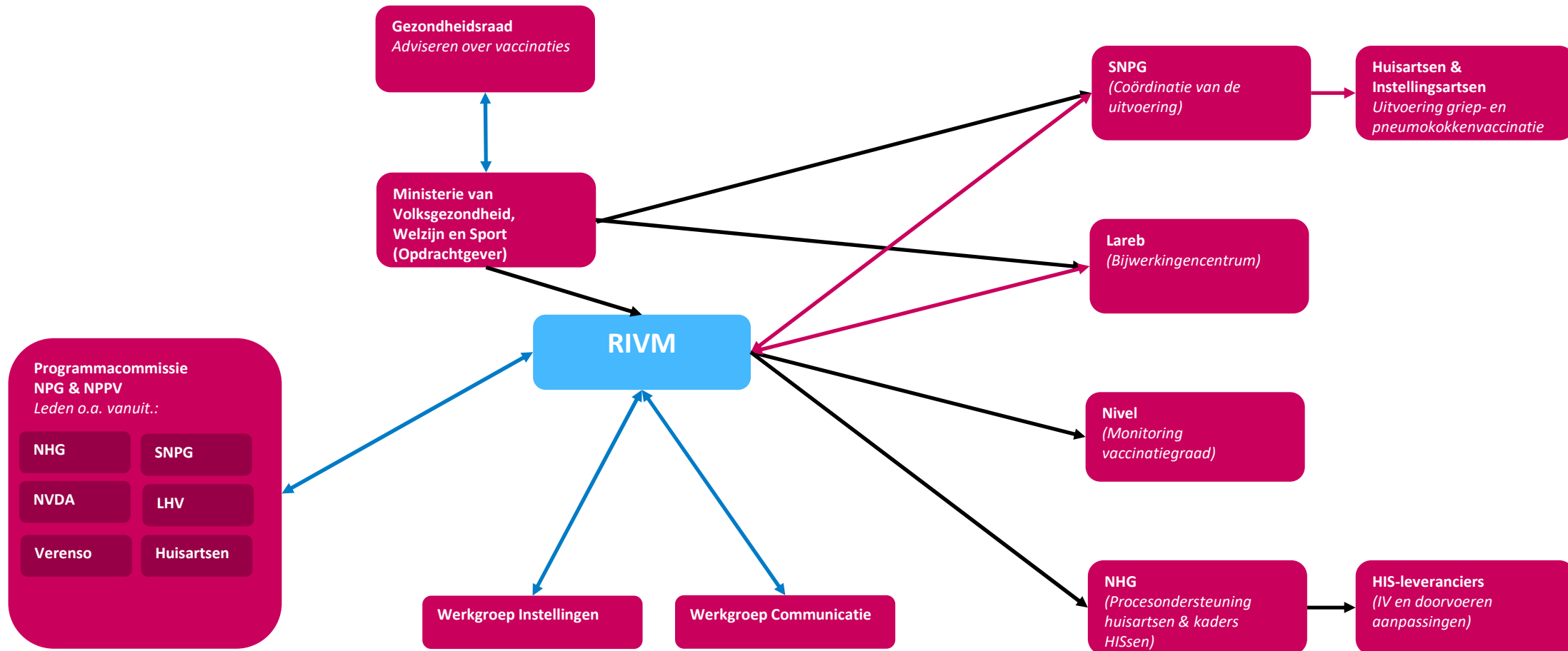
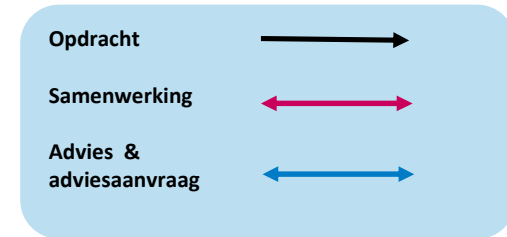
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99+
'40	'39	'38	'37	'36	'35	'34	'33	'32	'31	'30	'29	'28	'27	< '26

* Vaccinatie voor mensen die eerder PPV23 ontvingen (na 5 jaar).

** Deze mensen kwamen eerder niet in aanmerking voor PPV23.

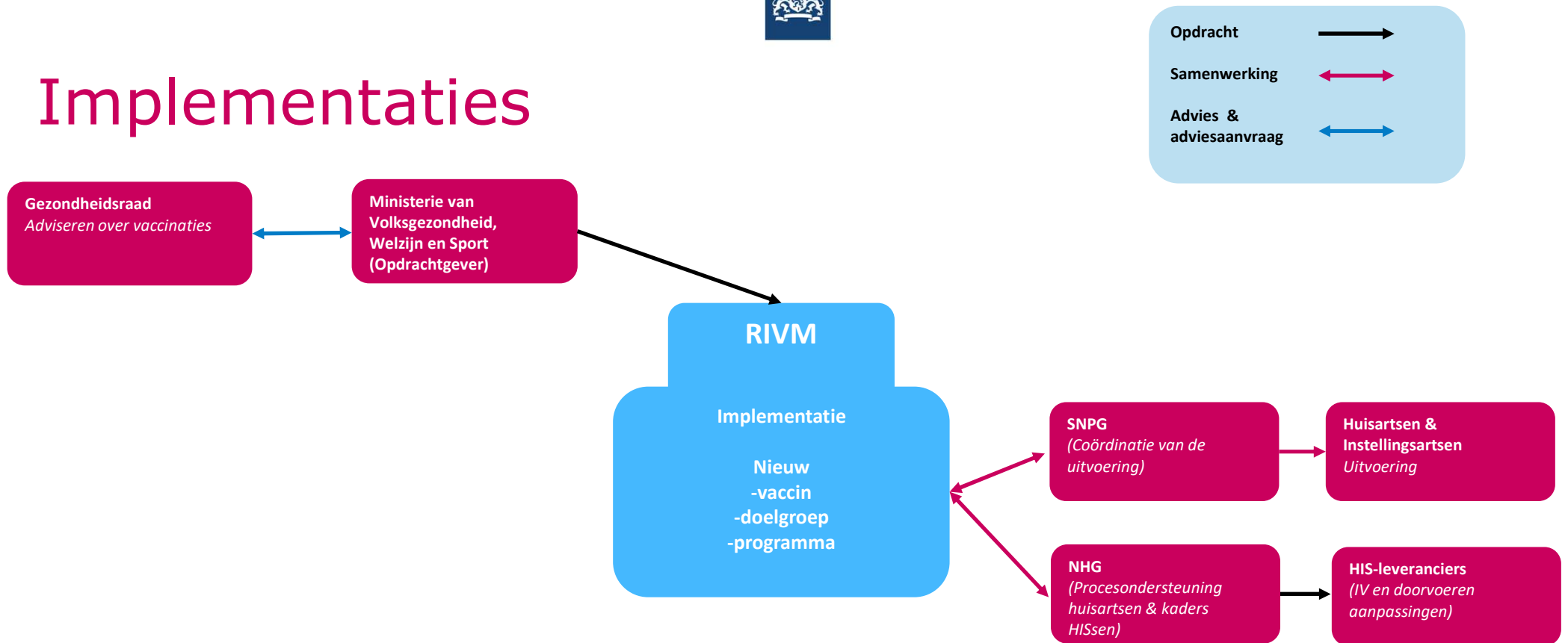

Betrokken partijen NPG NPPV

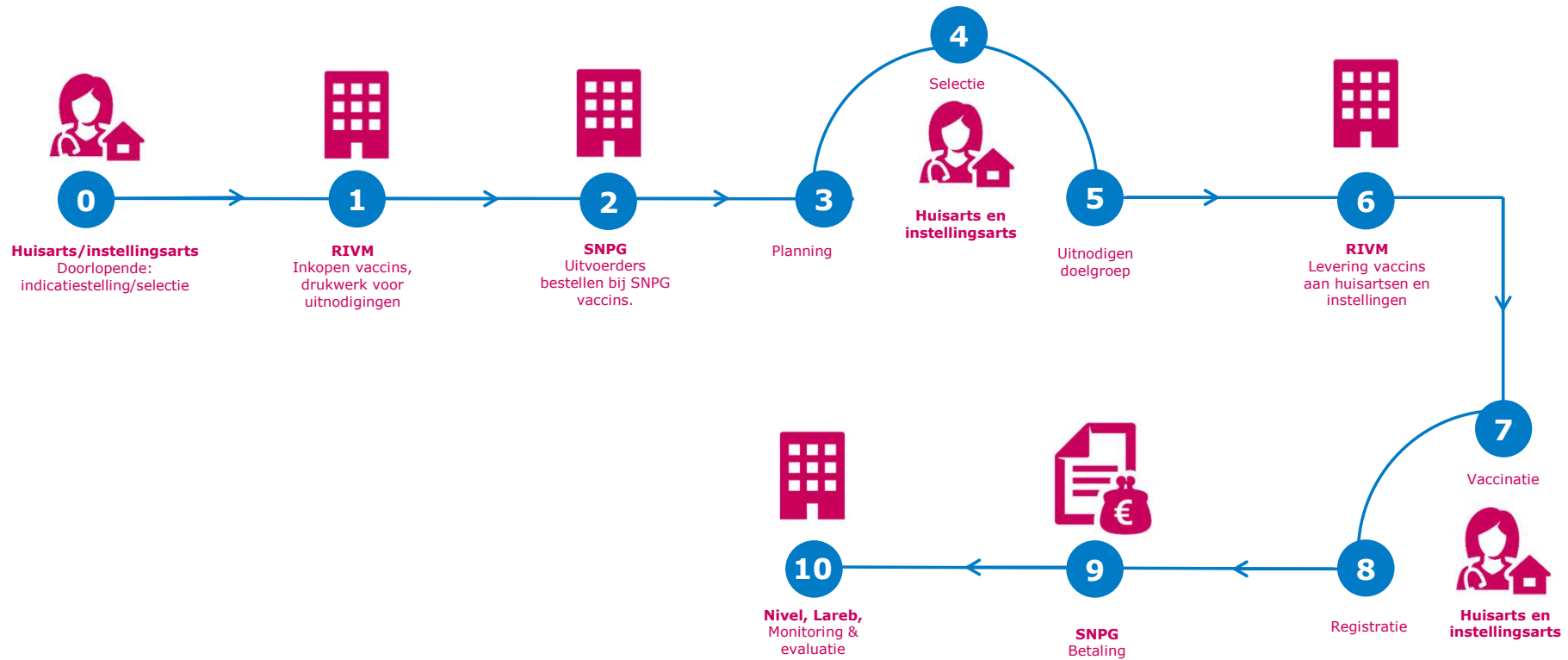

Implementaties

Primair proces

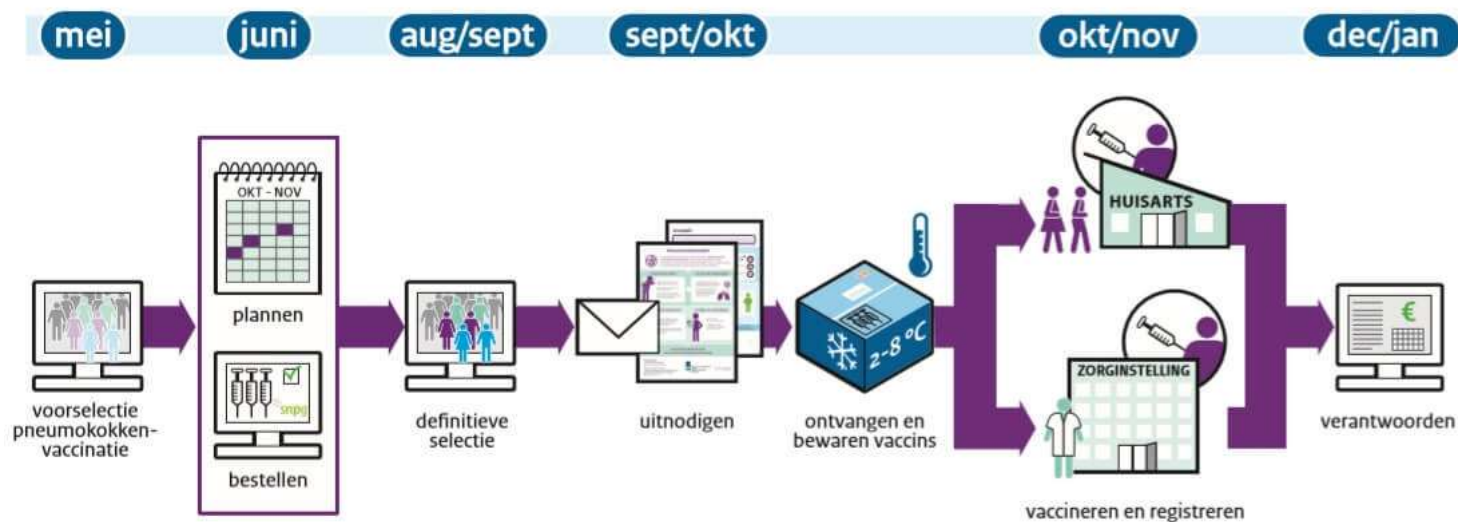

SNPG proces

Primair proces schema

Deze infographic is een schematische weergave van het proces rondom het nieuwe Nationaal Programma Pneumokokkenvaccinatie Volwassenen en het Nationaal Programma Grieppreventie. Natuurlijk bepalen de praktijken zelf hoe zij de inrichting precies vorm geven.

Bron: RIVM

Indicatiestelling en selectie patiënten

> Mei: eerste selectie inschatting benodigde aantal vaccins

- Mutaties in praktijk
- Doelgroep
- Toegediende vaccins 2025
- Overgebleven PCV20 vaccins

> NHG praktijkhandleiding: advies PCV20

> HIS ondersteunt in selectie van de doelgroep

> Juni: aantal vaccins opgeven in SNPG applicatie en leverdatum kiezen

The screenshot shows the NHG (Nederlandsche Huisartsen Maatschappij) website. The top navigation bar includes links for 'Richtlijnen', 'Praktijkvoering', 'Actueel', 'Nascholing', and 'Thema's', along with a login button 'Inloggen' and a search icon. The main content area is titled 'Advies aantal te bestellen pneumokokkenvaccins 2025'. It explains that in 2025, people aged 60 and older will be invited for pneumococcal vaccination. The vaccination readiness will vary by age group and practice. Due to a new vaccine, a general advice is formulated for the number of vaccines to order per age group in 2025. The advice includes: determine the number of 60-year-olds (born in 1965) in your practice and fill in 45%; determine the number of 78-year-olds (born in 1947 or earlier) in your practice and fill in 70% to 80%; and count both outcomes and divide the total by 10 (pneumococcal vaccines are ordered in packs of 10). A note advises to consider the expected incidence for the campaign year when ordering. A link 'Bekijk de infographic' is provided. On the left, a sidebar menu lists: 'Inhoudsopgave', 'Selecteren en contra-indicaties' (with a sub-menu for 'Inclusiecriteria' and 'Contra-indicaties'), 'Uitvoering' (with a sub-menu for 'Uitzonderingen t.o.v. griepvaccinatie', 'Eerste selectie van patiënten', 'Vaccins en infographic bestellen', 'Selectie en controle vaccins', 'Uitnodigen en informeren', and 'Patiëntenvoorlichting en vragen').

Plannen prikmoment

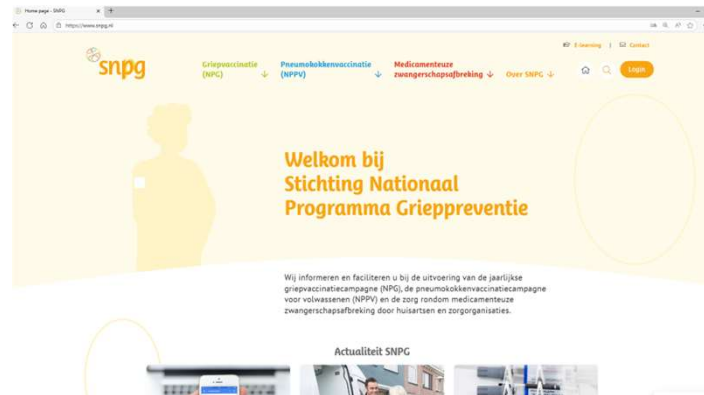
- Leverdatum vaccins idealiter week voor prikmoment
- Vaccins kunnen tegelijkertijd worden toegediend
- Vaccineren tussen half oktober en eind november
- Antistoffen aanmaak na ongeveer 1-2 weken
- Bescherming
 - Griep ca. 6 maanden
 - Pneumokokken minimaal 15 jaar

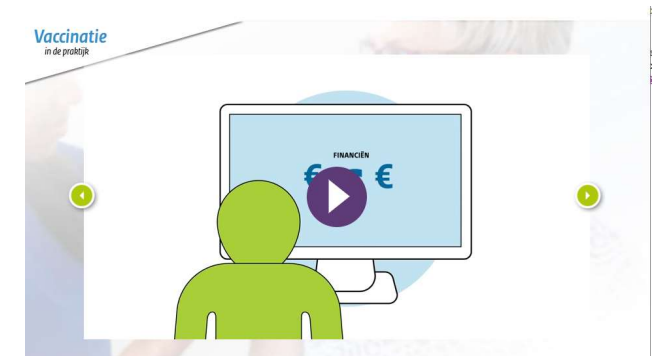
Deskundigheidsbevordering

NHG NPG/NPPV
praktijkhandleiding

SNPG website

SNPG e-learning

Uitnodiging

Uitnodiging grieprik voor volwassenen

Naam patiënt
Adres patiënt
PC en woonplaats patiënt

Datum

Beste,

Met deze brief nodig ik u uit voor de jaarlijkse grieprik. De grieprik krijgt u gratis. U kunt op deze datum en tijd de grieprik komen halen:

Datum:
Tijd:
Plaats:

- Neem deze brief mee naar de afspraak.
- U krijgt de grieprik in uw bovenarm. Draag daarom kleren waarbij u gemakkelijk uw bovenarm bloot kunt maken.

Wat doet de grieprik?

De grieprik is de beste bescherming tegen griep. De grieprik zorgt ervoor dat uw afweer tegen het griepvirus verbetert. 2 weken na de grieprik heeft u genoeg afweerstoffen.

Wanneer belt u met de praktijk?

- Als u koorts heeft op de dag dat u de grieprik krijgt. Maak dan een nieuwe afspraak.
- Als eerder gebleken is dat u allergisch bent voor het eiwit van kippenieren. Of allergisch voor de antibiotica neomycine of gentamicine. Dit komt weinig voor.
- Als u niet kunt komen op de dag die bovenaan de brief staat.

Zijn er bijwerkingen?

- Uw arm kan na de grieprik 1 of 2 dagen pijn doen. De prikplek kan rood en dik zijn.
- U kunt zich na de grieprik een paar dagen minder goed voelen. Dit is geen griep. U kunt van de grieprik zelf geen griep krijgen.

Wilt u ook de coronaprik halen?

Als u 60 jaar of ouder bent, krijgt u een aparte uitnodigingsbrief. Bent u tussen 50 en 60 jaar, dan kunt u *zonder* uitnodigingsbrief een afspraak maken. U haalt de coronaprik bij de GGD. Kijk voor meer informatie op: www.planjeprik.nl.

Wilt u meer weten?

- Lees de informatie op de achterkant van deze uitnodiging.
- www.rivm.nl/grieprik
- www.thuisarts.nl/griep
- Of neem contact op met de huisartsenpraktijk.

Uw huisarts

Grieprik

Griep (influenza) kan ernstige gevolgen hebben. Vooral als u diabetes, een hart-, long- of nierziekte of minder afweer heeft. Of als u 60 jaar of ouder bent. De grieprik is de beste manier om u tegen griep te beschermen. Ook als u zich nu gezond voelt.

Over griep

- Griep is erger dan verkoudheid. Het is heel besmettelijk.
- Jaarlijks krijgt 1 op 15 mensen griep.
- Gemiddeld sterven jaarlijks 4.700 mensen door griep.
- Door griep kunt u longontsteking krijgen.
- Als u een ziekte heeft (bijvoorbeeld hartproblemen of diabetes), kan deze door griep erger worden.
- Uw gezondheid kan na griep minder goed blijven.

De grieprik beschermt

- De grieprik is de beste manier om u te beschermen tegen de ernstige gevolgen van griep.
- U beschermt met de grieprik ook anderen.
- U kunt geen griep van de grieprik krijgen.

Waarom de grieprik?

- U heeft ongeveer 35% minder kans om griep te krijgen.
- Als u griep krijgt heeft u minder kans om ernstig ziek te worden.
- U heeft ongeveer 40% minder kans op ziekenhuisopname door griep.

Elk jaar een nieuwe grieprik

- Er zijn verschillende soorten griepvirussen. Deze griepvirussen veranderen steeds.
- Daarom wordt elk jaar een nieuwe grieprik gemaakt.
- Soms verandert het virus of overheerst een ander griepvirus. De grieprik werkt dan minder goed, maar beschermt nog steeds.

Other languages:

English | Español, Spanish | Türkçe,
Turkish | معلومات أخرى, Arabic |
Papiamentu | Українська, Ukrainian

rivm.nl/grieprik-vertalingen

Heeft u vragen?

Kijk voor meer informatie:

www.rivm.nl/grieprik
www.thuisarts.nl/griep

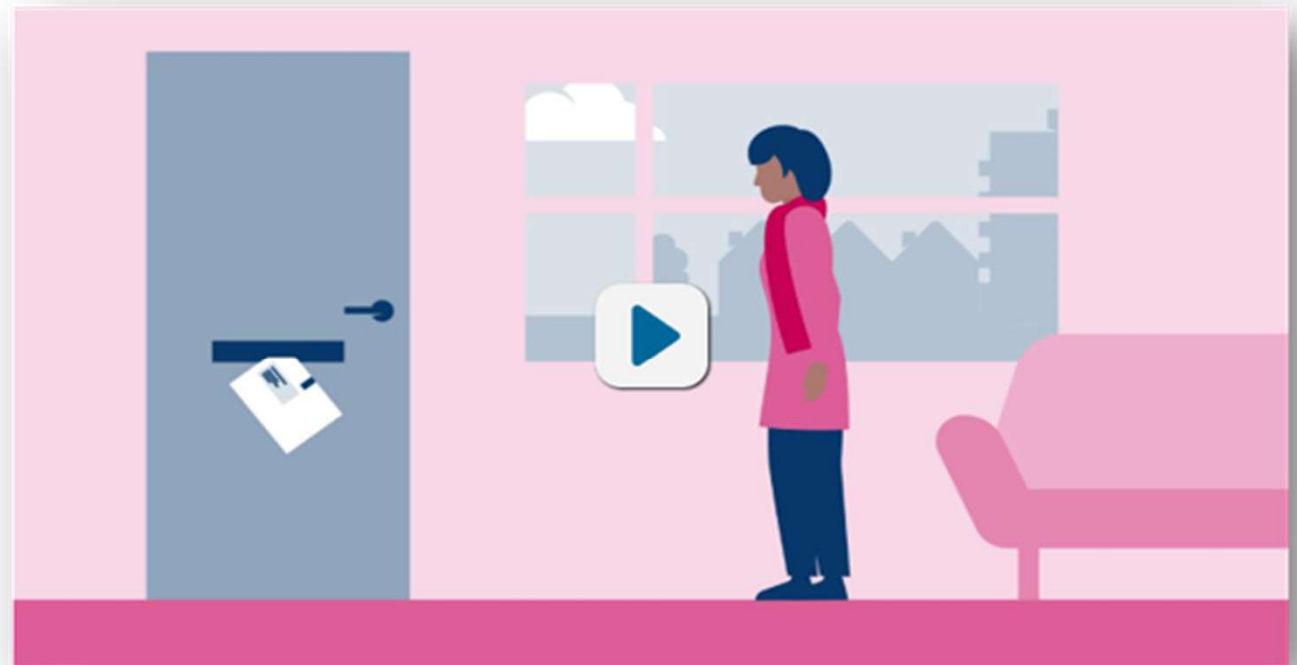

Info in de praktijk

Poster

Wachtkamerschermen

Social media

Publicaties in bladen

In samenwerking met RIVM

BESCHERM JEZELF TEGEN pneumokokkenziekte

Een pneumokokkeninfectie kan ernstige ziekte veroorzaken. Jaarlijks worden ruim 8.000 Nederlanders hierdoor opgenomen in het ziekenhuis. Lisette van de Laar is waarnemend huisarts en programmamaker Preventie bij het Nederlands Huisartsen Genootschap. Ze legt uit wat pneumokokkenziekte is en wat je zelf kunt doen om infectie tegen te gaan.

Hoe wordt pneumokokkenziekte veroorzaakt?
Pneumokokkeninfectie wordt veroorzaakt door de bacterie *Streptococcus pneumoniae*. Tot 70 procent van alle jonge kinderen en tot 30 procent van alle volwassenen heeft pneumokokken in de neus of keel, zonder ziek te zijn. Maar ze kunnen de bacterie wel aan andere mensen doorgeven. De bacterie verspreidt zich via speeksel, hoofden of zamen of via hoesten of nezen.

Waarom zou je zo'n prik halen als je weerstand goed is?
Vondt de najaar gebruiken we een nieuw pneumokokkenvaccin, PCV23, dat veel langer werkt dan het oude vaccin en daarom niet alleen 1 jaar herhaald hoeft te worden. Ook is de werking beter. Als je de prik haalt terwijl je relatief gezond bent, ben je al goed beschermd voordat je besmet wordt. Zo heb je tot en met twee jaren een goede bescherming. Ook als je boven de 60 bent of al een keer pneumokokkeninfectie hebt gehad, is het verstandig je te laten vaccineren.

Heeft de pneumokokkenvaccinatie bijwerkingen?
De pneumokokkenprik is een veilig vaccin, maar kan net als andere vaccinaties milie bijwerkingen geven. Denk aan hoofdpijn, spierpijn of zwelling op de prikplek. Dit is meestal binnen 2 dagen over. In korte de prik samen met de griepvaccinatie, die verspreid de kans op bijwerkingen niet.

Kan je pneumokokkenziekte voorkomen?
Goede hygiëne is belangrijk: was regelmatig je handen, hoest en niezen in je elleboog of gekookte papieren zakdoeken. Maar de beste bescherming tegen een pneumokokkeninfectie is vaccinatie.

Meer informatie?
Kijk op rivm.nl/pneumokokken/pneumokokkenprik

In samenwerking met RIVM

VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN Pneumokokkenziekte

Een pneumokokkeninfectie kan ernstige ziekte veroorzaken, soms zelfs met de dood tot gevolg. Lisette van de Laar is waarnemend huisarts en programmamaker Preventie bij het Nederlands Huisartsen Genootschap. Ze legt uit wat pneumokokkenziekte is en wat je zelf kunt doen om infectie tegen te gaan. Belangrijk, want jaarlijks worden ruim 8.000 Nederlanders hierdoor opgenomen in het ziekenhuis.

Hoe wordt pneumokokkenziekte veroorzaakt?
Pneumokokkeninfectie wordt veroorzaakt door de bacterie *Streptococcus pneumoniae*. Tot 70 procent van alle jonge kinderen en tot 30 procent van alle volwassenen heeft pneumokokken in de neus of keel, zonder ziek te zijn. Maar ze kunnen de bacterie wel aan andere mensen doorgeven. De bacterie verspreidt zich via speeksel, hoofden of zamen of via hoesten of nezen.

Waarom zou je zo'n prik halen als je weerstand goed is?
Vondt de najaar gebruiken we een nieuw pneumokokkenvaccin, PCV23, dat veel langer werkt dan het oude vaccin en daarom niet alleen 1 jaar herhaald hoeft te worden. Ook is de werking beter. Als je de prik haalt terwijl je relatief gezond bent, ben je al goed beschermd voordat je besmet wordt. Zo heb je tot en met twee jaren een goede bescherming. Ook als je boven de 60 bent of al een keer pneumokokkeninfectie hebt gehad, is het verstandig je te laten vaccineren.

Heeft de pneumokokkenvaccinatie bijwerkingen?
De pneumokokkenprik is een veilig vaccin, maar kan net als andere vaccinaties milie bijwerkingen geven. Denk aan hoofdpijn, spierpijn of zwelling op de prikplek. Dit is meestal binnen 2 dagen over. In korte de prik samen met de griepvaccinatie, die verspreid de kans op bijwerkingen niet.

Kan je pneumokokkenziekte voorkomen?
Goede hygiëne is belangrijk: was regelmatig je handen, hoest en niezen in je elleboog of gekookte papieren zakdoeken. Maar de beste bescherming tegen een pneumokokkeninfectie is vaccinatie.

Meer informatie?
Kijk op rivm.nl/pneumokokken/pneumokokkenprik

Print uiting Plus Gezond ed 6, 7 nov

Print uiting Zin mag ed 13, 13 nov.

AANGEBODEN DOOR HET RIVM

VACCIN TEGEN PNEUMOKOKKEN JARENLANG BESCHERMT

Pneumokokken kunnen bij oudere mensen ernstige ziekte veroorzaken. Daarom krijgen alle mensen die dit jaar 60 worden én alle mensen van 78 jaar of ouder een uitnodiging om zich te laten vaccineren.

Wist je dat...
...er jaarlijks circa 800 mensen overlijden aan pneumokokkeninfecties?
...als jaar zijn 8000 60-plussers in het ziekenhuis opgenomen?
...een prik het risico op longontsteking met 30% verkleint en beschermt tegen de op dit moment meest gevaarlijke type pneumokokken?

VEEL GESTELDE VRAGEN
Wat zijn de bijwerkingen?
Mogelijke bijwerkingen zoals pijn op de prikplek, spierpijn en vermoeidheid zijn mild en verdwijnen binnen enkele dagen.
Is het vaccin veilig?
Ja, het vaccin is veilig. Veel landen om ons heen gebruiken het ook.
Kan ik het vaccin tegelijk met de griepvaccinatie krijgen?
Ja, beide vaccins kunnen op hetzelfde moment gegeven worden. Dit maakt de kans op bijwerkingen niet groter.

DOOR NIEZEN EN HOESTEN KOMT DE BACTERIE IN DE LUCHT

GRATIS VACCIN
Gelukkig is er een vaccin dat beschermt. Het helpt je lichaam om zich tegen deze bacterie te verdedigen en de prik is al voldoende om je risico op ziekte te verkleinen. Het vaccin is gratis voor mensen die dit jaar 60 jaar worden en voor mensen van 78 jaar en ouder. Bovendien kan het ook met de jaarlijkse griepvaccinatie worden gegeven. De uitnodiging hiervoor een uitnodiging van je huisarts.

KIJK OP RIVM.NL/PNEUMOKOKKENPRIK OF SCAN DE QR-CODE VOOR MEER INFORMATIE.

Rijksoverheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Monitoring en evaluatie

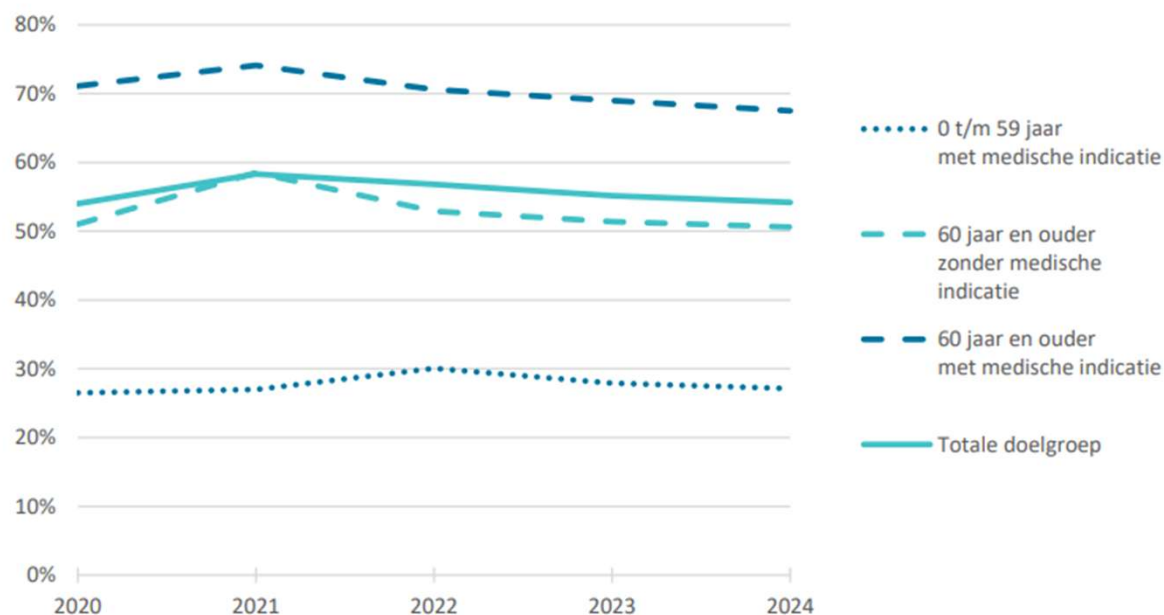

- › Monitors worden gemaakt door Nivel
- › Nivel verzameld gegevens uit Zorgregistraties Eerste Lijn
- › Gepseudonimiseerde, niet-herleidbare gegevens uit EPD van deelnemende praktijken
- › Vaccinatiegraad berekening
- › Evaluatie door Lareb
 - Lareb Intensive Monitoring (LIM)
 - Spontane meldingen

Vaccinatiegraad NPG (griepvaccinatie)

Figuur 1 Griepvaccinatiegraad naar leeftijd en wel/geen medische indicatie*, 2020-2024

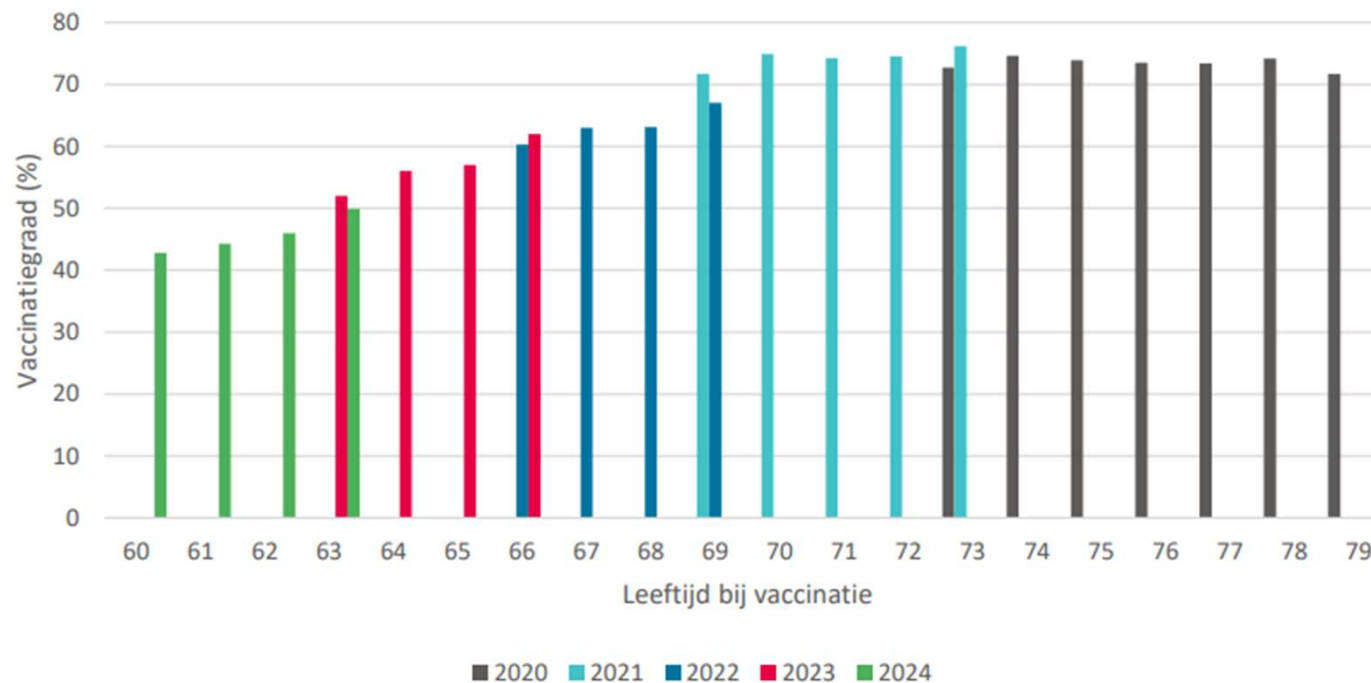
* In 2020 en 2022 zijn er wijzigingen geweest in de medische indicatiestelling voor griepvaccinatie.

2024: 1.000.000 patiënten uit 236 praktijken

Bron: Nivel vaccinatiegraadrapport 2024

Vaccinatiegraad NPPV (pneumokokkenvaccinatie)

2024: 890.000 patiënten uit 202 praktijken

Bron: [Nivel vaccinatiegraadrapport 2024](#)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Goed vaccinbeheer

Nut en Noodzaak

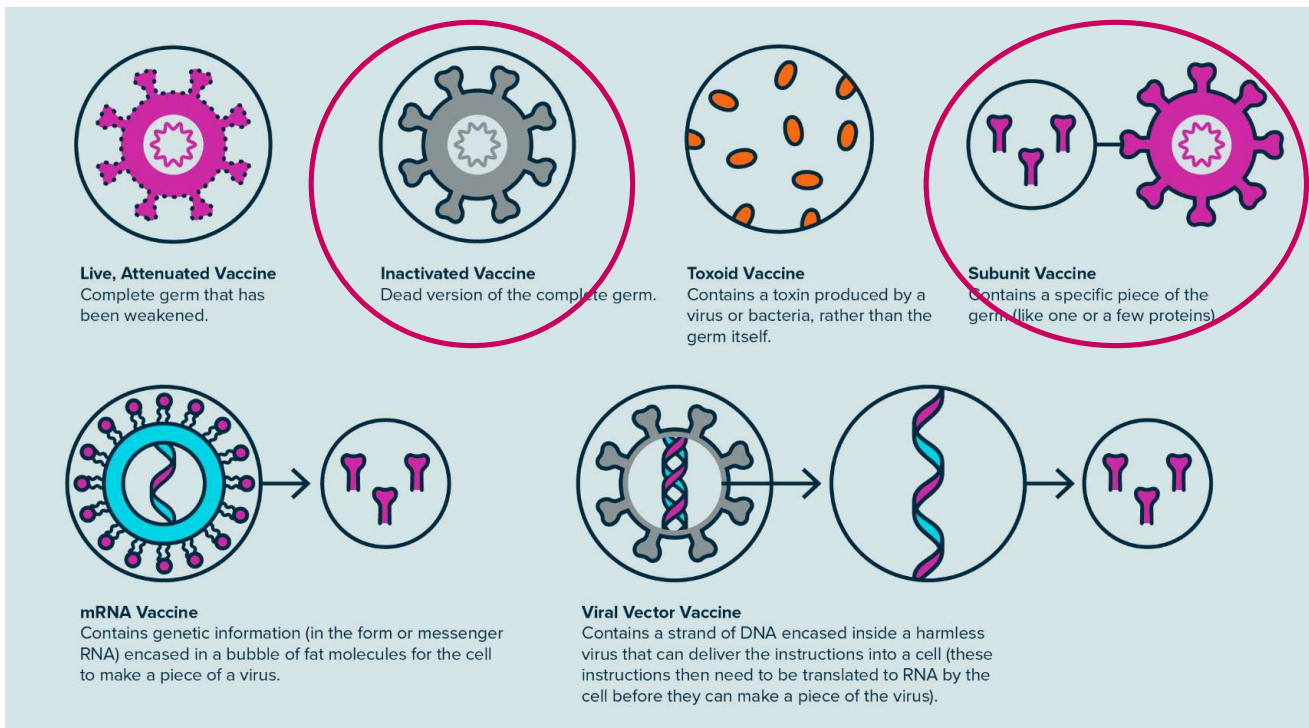

Eigenschappen van vaccins

- › Immunogeniciteit
- › Veiligheid
- › Stabiliteit
- › Effectiviteit
- › Werkingsduur
- › Vaccintype
- › Doelgroep

Type vaccins

Geïnactiveerd vaccin:

Griepvaccin

Subunit vaccin:

Pneumokokkenvaccin

Te warme opslagtemperatuur

- › Eiwitafbraak en verandering in eiwitstructuur
- › Minder antigeen in het vaccin
- › Verminderde immunogeniciteit
- › Verminderde effectiviteit

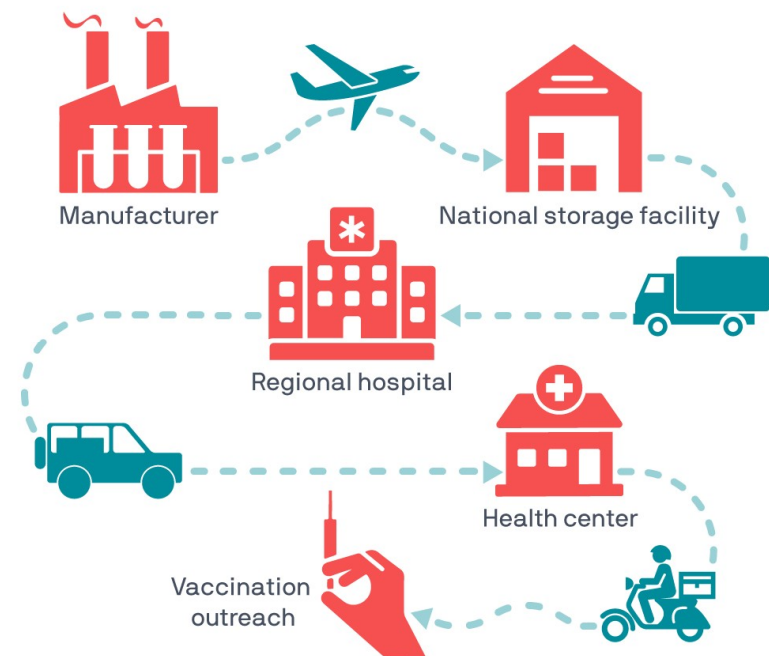
Te koude opslagtemperatuur

- › Verbreken van binding tussen antigeen en adjuvans
- › Vorming onoplosbare kristallen
- › Scheurvorming en breken van glazen spuit
- › Na bevriezing is het vaccin niet meer bruikbaar

GDP – Goede distributiepraktijken

- › Een product produceren met een hoge kwaliteit, met een hoge werkzaamheid en dat veilig is voor de patiënt
- › Van fabrikant tot patiënt
- › Opslag bij de juiste temperatuur
 - Artikel 6.5 – Regeling geneesmiddelenwet

Koude keten

- › De juiste temperatuur behouden in de gehele logistieke keten
- › Aktieve koeling
 - Koelkast
- › Passieve koeling
 - Transport-/koelbox

Juiste opslag van vaccins begint met.....

- > Juiste apparatuur
- > **Vraag...**

Juiste koelkast.....

- > Wat is de juiste?

A

of

B

Kwaliteitseisen opslag vaccins

- › De koelkast is een medicijnkoelkast
 - Geen vriescompartiment of verschillende temperatuurzones
 - Geen opslagvakken in de deur
- › Hygiëne
 - Geen levensmiddelen opslaan in de koelkast
- › Opslag tussen de 2°C en 8°C
 - Aanpassing van het instelpunt in stappen van 0,5°C
- › Alarm (visueel/hoorbaar/oproep) in geval van temperatuurafwijking
- › Continue temperatuurregistratie

Wat te doen in geval van een temperatuurexcursie?

- › Koelkast gesloten houden
- › Getroffen producten in quarantaine plaatsen
- › Data verzamelen:
 - Start- en eindtijd van het incident
 - Temperatuurprofiel
 - Getroffen producten
 - Eerdere temperatuurexcursies
 - Oorzaak

Wat te doen in geval van een temperatuurexcursie?

- › Meldingsformulier onderbroken koude keten invullen
- › RIVM-PPG zal adviseren over de bruikbaarheid van de getroffen vaccins

Vragen?